

Plan wynikowy do historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś” (edycja 2020-2022)

Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
Rozdział I. Z historią na ty			
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i>; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych i wskazuje ich przykłady; – porównuje pracę historyków i archeologów.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów; – potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.
2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu; – „małe ojczyzny” i ich tradycje; – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, region, mała ojczyzna, patriotyzm</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm, drzewo genealogiczne, ród</i>; – podaje przykłady pamiątek rodzinnych; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – wyjaśnia, czym jest patriotyzm; – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, mała ojczyzna</i>; – podaje przykłady regionalnych tradycji; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości; – przedstawia wybitne postaci w jego dziejach swojej „małej ojczyzny”.

3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski; – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – dziedzictwo narodowe; – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ; – znaczenie terminów: <i>naród, kraina historyczna, symbole narodowe, Polonia.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>symbole narodowe, naród;</i> – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice; – przedstawia polskie symbole narodowe; – wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych; – podaje przykłady dziedzictwa narodowego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Polonia, region;</i> – omawia genezę polskich symboli narodowych; – tworzy przewodnik po własnym regionie.
4. Czas w historii	– chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, tysiąclecie, wiek, era, okres p.n.e. i n.e., epoka historyczna;</i> – umieszcza daty na osi czasu; – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje epoki historyczne.	– charakteryzuje główne epoki historyczne; – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje cezury czasowe epok historycznych; – podaje przykłady mierzenia czasu w historii.
5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia;	– określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – umiejscawia wydarzenia na osi czasu; – porządkuje chronologicznie wydarzenia;	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.

	– podział czasu na wieki i półwiecza.	– określa początek i koniec wieku.	
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; – najstarsze mapy świata.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>mapa, plan, legenda, symbol</i> ; – odróżnia mapę od planu; – przygotowuje proste plany miejscowe; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje; – wyjaśnia, czym jest kartografia.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną; – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział 2: Od Piastów do Jagiellonów			
1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków; – legendarne początki państwa polskiego; – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia, Piastowie</i> ; – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”; – zna wydarzenie związane z datą 966; – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i> ; – potrafi przytoczyć przykłady legend o początkach państwa polskiego; – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; – znaczenie terminów: <i>misja,</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, cesarz, koronacja, gród, drużyna, wojowie</i> ; – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1000, 1025; – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów; – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wskazuje Bolesława Chrobrego jako pierwszego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, biskupstwo</i> ; – zna wydarzenia związane z datą 1002–1018; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego; – ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.

	<i>Prusowie, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i>	króla Polski.	
*W średniowiecznym klasztorze	– zakony chrześcijańskie; – życie w klasztorze; – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa; – rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa; – najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie; – znaczenie terminów: <i>zakon, reguła zakonna, skrytorium, mnich, klasztor.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, mnich, klasztor;</i> – opisuje życie wewnątrz klasztoru; – wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich; – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skrytorium;</i> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę; – podaje przykłady współczesnych zakonów chrześcijańskich.
3. Polska Kazimierza Wielkiego	– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka; – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej; – znaczenie terminu: <i>zak, uniwersytet.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zak, uniwersytet;</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>; – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia, dlaczego historycy określili Kazimierza mianem „Wielkiego”.	– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i>; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie; – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.
*Rycerze i zamki	– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od pazia do rycerza; – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, kopia, fosa</i>; – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem; – opisuje wygląd średniowiecznego zamku;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; – podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie; – przedstawia przykłady wzorców rycerskich

	– kodeks rycerski; – znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, kopia, fosa, herb.</i>	– opisuje wygląd średniowiecznego rycerza; – charakteryzuje kodeks rycerski.	utrwalonych w literaturze i legendach.
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	– objęcie władzy przez Jadwigę; – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; – zagrożenie ze strony Krzyżaków; – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>unia, Jagiellonowie;</i> – charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły;</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1385; – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów; – przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej; – wymienia postanowienia unii w Krewie; – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego	– poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie;</i> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	– postać Zawiszy Czarnego; – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze.	– zna wydarzenia związane z datą: 1410; – charakteryzuje postać <i>Zawiszy Czarnego;</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy;</i> – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.	– charakteryzuje postać <i>Ulricha von Jungingena;</i> – przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienia pokoju toruńskiego.
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	– Mikołaj Kopernik i jego życie; – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię;</i> – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii; – znaczenie terminu: <i>astronomia.</i>	– poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia;</i> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec; – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię.</i>	– poprawnie posługuje się terminem <i>teoria heliocentryczna;</i> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika; – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.

Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej			
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– Złoty wiek w dziejach Rzeczypospolitej; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, kanclerz, hetman, złoty wiek</i>; – zna królów Polski: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– wie, dlaczego XVI wiek nazywa się złotym wiekiem w historii Polski; – wskazuje na mapie Zamość; – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego; – tworzy plan Zamościa
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych; – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, odsiecz wiedeńska, wojna podjazdowa</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej; – zna postaci: <i>Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski</i>, oraz ich dokonania;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i>; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
*Czasy stanisławowskie	– ideały epoki oświecenia; – dokonanie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; – kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele; – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; – znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>; – wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października.	– wyjaśnia dlaczego oświecenia było nazywane „wiekiem rozumu”; – przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania.

3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; – Konstytucja 3 maja; – rozbiory Polski dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; – bitwa pod Raclawicami i rola kosynierów; – klęska powstania i III rozbiór Polski; – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791, 1794, 1795; – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; – charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki; – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – opisuje powstanie kościuszkowskie.	– wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; – wskazuje na mapie zasięg rozbiorów Polski; – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej.
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	– losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów Polskich; – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; – znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, hymn państwowy</i>; – zna wydarzenia związane z datą: 1797; – charakteryzuje postaci <i>Jana Henryka Dąbrowskiego</i> i <i>Józefa Wybickiego</i>; – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady.	– wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona; – wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.

5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	– branka i wybuch powstania styczniowego; – wojna partyzancka; – funkcjonowanie państwa powstańczego; – Romuald Traugutt dyktatorem powstania; – represje po upadku powstania styczniowego; – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, branka, dyktator, Syberia;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864; – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną; – opisuje przyczyny, charakter i przebieg powstania styczniowego; – przedstawia skutki powstania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, wojna partyzancka;</i> – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– edukacja Marii Skłodowskiej na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści; – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, rad, polon, laureat.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat;</i> – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji; – przedstawia dokonania Maria Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana nagrodą Nobla;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Latający Uniwersytet, rad, polon;</i> – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla; – porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne.
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce			
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– Wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918, 11 listopada 1918;	– przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – opisuje przebieg walk o granice II Rzeczpospolitej.

	– odzyskanie niepodległości przez Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; – Narodowe Święto Niepodległości; – znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i>	– wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym; – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921; – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego.	
*Bitwa Warszawska	– Rosja Sowiecka i komunizm; – wojna polsko-bolszewicka; – Bitwa Warszawska i jej legenda; – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy;</i> – zna wydarzenia związane z datą: 15 sierpnia 1920; – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej; – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej; – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego.	– poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; – charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>” – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	– problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; – Gdynia polskim oknem na świat; – znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk.</i>	– poprawnie posługuje się terminem: <i>Wolne Miasto Gdańsk;</i> – opisuje trudności w odbudowie państwa polskiego; – wskazuje na mapie Polski Gdynię; – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim oknem na świat; – charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import.</i>

3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze	– wybuch II wojny światowej; – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; – działalność Armii Krajowej; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; – znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939, 1 sierpnia 1944; – wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; – przedstawia sytuację narodu polskiego pod okupacją niemiecką; – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego; – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego; – przedstawia przebieg powstania warszawskiego.
4. „Żołnierze niezłomni”	– przejęcie władzy w powojennej Polsce przez komunistów – polityka komunistów wobec polskiego podziemia; – działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>komuniści, obozy zagłady, opozycja antykomunistyczna, „żołnierze niezłomni”</i>.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>komunista, obozy zagłady, „żołnierze niezłomni”</i>; – rozwija skrót PRL i wyjaśnia znaczenie tej nazwy; – charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>; – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; – opisuje represje komunistów wobec dawnych żołnierzy Armii Krajowej.	– wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– dzieciństwo i początki kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>papież, teologia, pielgrzymka</i>; – charakteryzuje rolę Kościoła w czasach komunizmu; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II; – zna imię i nazwisko papieża Jana Pawła II; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat</i>; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego; – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej</i>

	– Jan Paweł II jako papież pielgrzym; – znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i>	moralnego dla chrześcijan.	<i>ziemi!</i>
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– warunki życia w PRL; – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; – bohaterowie „Solidarności”: Lech Wałęsa i Anna Walentynowicz, – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; – przełom 1989 r. i upadek komunizmu; – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół, demokracja.</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>strajk, związek zawodowy, demokracja;</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, grudzień 1981, 1989; – wyjaśnia, dlaczego w 1980 roku doszło do masowych strajków robotniczych; – zna bohaterów „Solidarności”: <i>Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz;</i> – opisuje okoliczności zawiązania NSZZ „Solidarność”; – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół;</i> – wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu; – wskazuje różnice polityczne i różnice w życiu codziennym między czasami komunizmu a wolną Polską.